

Cal tenir en compte com es comenta

Com llegir i interpretar un mapa econòmic

El mapa geogràfic és una representació selectiva i a escala de tota o una part de la superfície terrestre. La seva importància en geografia és múltiple. Ens informa tant de fenòmens físics (muntanyes, rius) com de fenòmens de l'espai ja humanitzat (distribució de ciutat per exemple) i de qüestions econòmiques. El mapa, doncs, com que representa una superfície real disminuïda i simplificada, ens dóna una visió de conjunt que, molt cops, resulta difícil d'obtenir directament de la realitat.

1.Descripció el mapa. Després d'una primera visualització has de fixar-te en l'espai que comprèn el mapa (planisferi, local...) en l'escala, en el tema que tracta (producció de petroli..) i els signes convencionals. Cal tenir en compte el tipus de projecció utilitzada, les possibles deformacions del mapa i si aquest segueixen correctament les proporcions de la superfície o bé aquestes s'han deformat per fer-les proporcionals a una variable(per exemple superfície de cada país en relació amb el seu volum de població).

2.Anàlisi i interpretació del mapa. Un cop fixat el tema passaràs a descriure la situació de les diferents zones representades, tenint en compte la informació que ens faciliten els signes convencionals. Buscaràs les situacions extremes (màxims i mínims)establiràs la mitjana i intentaràs explicar les causes que han provocat les diferents situacions.

En aquest darrer punt és important de fer un índex crític i relacionar les dades que et dóna el mapa amb d'altres que coneguis i que et seran molt útils a l'hora de valorar i interpretar el mapa.

Cal tenir en compte que el mapa ens mostra una sèrie de fets que coexisteixen en l'espai i que moltes vegades estan relacionades entre si per connexions causals. Aquestes connexions causals no queden reflectides en el mapa i per poder analitzar-les correctament cal completar la informació amb la recerca de fonts bibliogràfiques,, ja que es pot córrer el risc de fer interpretacions massa simplistes.

Com llegir i interpretar una sèrie estadística

Les sèries estadístiques permeten d'estudiar numèricament fets col·lectius. També cal saber que sobre aquestes sèries s'elaboren els gràfics i diagrames, etc. La seva utilitat serà doncs, variada, encara que nosaltres les utilitzarem generalment, en dues variants:

- Per a l'estudi de fenòmens quantificades en el temps.
- Fenòmens coetanis comparatius.

Com pots veure aquestes seran de màxima utilitat per a l'estudi de demografia o de determinats aspectes econòmics o socials.

Per fer un bon comentari d'aquestes sèries pots seguir les directrius següents:

1. Observació i lectura de les dades

2. Descripció de les sèries.

Quan hagi fet una primera lectura de les sèries, hauràs d'iniciar el comentari tot indicant els següents aspectes:

- En primer lloc el tema, és a dir, allò que globalment reflecteixen les estadístiques en un període determinat d temps.
- Descripció detallada (sense necessitat de ser exageradament detallista) de les oscil·lacions que es produeixen al llarg del temps, alhora que assenyalaràs els punts màxims i mínims i explicitaràs algunes dades significatives.

I finalment hauràs de fer un comentari globalitzador de la informació que ens subministren les sèries.

3. Valoració de la informació i conclusions. Després de la descripció has de fer la valoració, la interpretació de les dades que has descrit. Això consistirà en la relació entre els moviments estadístics i els factors que els provoquen, indicant les seves causes i conseqüències. També hauràs de relacionar aquests factors amb d'altres que coneguis i que no per força han d'aparèixer indicats. Finalment hauràs de treure unes conclusions crítiques. Has de procurar que tot el que comentis tingui una relació directa amb les sèries.

Com llegir i interpretar un paisatge

El motiu o objecte de l'estudi geogràfic és la comprensió d'allò que veiem. La Geografia ens ajuda a comprendre tots aquells paisatges que veiem quan fem una sortida, passegem pels carrers de la nostra ciutat o poble, contemplem els camps i les hortes agrícoles. No es tracta només d'una simple descripció dels paisatges, ja que ens hem d'introduir en ells per poder-los percebre.

L'eina que s'utilitza per arribar a aquesta comprensió és l'observació, a través de la qual aprendrem a llegir les imatges, els paisatges, trobarem els seus significats i els podem interpretar.

Podem citar, doncs, molts exemples de paisatges que requereixen formes i models diferents d'interpretació. No és el mateix, per exemple, observar una muntanya (paisatge natural no humanitzat) que observar un polígon industrial, una ciutat, un sistema de comunicacions o uns camps agraris.

Així, doncs, ens introduïrem en l'estudi dels paisatges humanitzats.

1. Paisatge agrari

2. " industrial

3. " comunicacions i sistemes de transport

1.El paisatge agrari

1.a Tipus de clima

Ja sabem que no tots els climes afavoreixen o condicionen d'igual manera l'activitat agrària. Així, hem d'investigar com són les temperatures i les precipitacions, si són molt marcats els cicles estacionals, etcètera.

1.b Característiques dels sòls

Els materials que formen els sòls també influeixen sobre l'agricultura. Els sòls argilosos, per exemple, són més impermeables i dificulten la filtració de l'aigua cap a l'interior de la terra, de manera que la humitat es manté més temps a la superfície, etc

1.c Tipus de cultiu

S'ha d'observar com és el sistema d'explotació agrícola: intensiu o extensiu, amb domini dels camps tancats o dels camps oberts, amb hortes, camps de regadiu, camps de secà, etc. Podem assenyalar també quins són els productes agrícoles més freqüents de la zona, etc.

1.d Tipus d'hàbitat

Podem observar com viu la població que treballa els camps: viu concentrada en pobles grans o petits, viu dispersa, etc. També ens fixarem en els camins rurals: parteixen d'un centre de població o no responen a cap ordenació aparent.

1.e Tipus de propietat

Com són els camps, grans o petits? Podem deduir, a partir d'aquest coneixement com s'ha organitzat la distribució de la propietat agrària?

1.Influència de l'home en la transformació del paisatge

Finalment, ens podem imaginar com era el mateix territori en el seu paisatge original i natural. Ha estat molt modificat?

Quins elements es mantenen encara?

Quin paper juga l'home, històricament, en la transformació dels paisatges ?

2.El paisatge industrial

2.a Tipus d'indústria o d'activitat industrial

Cal observar si es tracta d'indústria lleugera o pesant, tipus d'instal·lacions i maquinària. També es pot veure si la seva creació és o no recent, la modernitat de les instal·lacions, etc.

2.b Importància de la localització

Cal veure els possibles factors de localització (zona rural, medi urbà, proximitat al mercat, a les vies de comunicació o a les primeres matèries).

2.c Tipus d'habitat que genera

Parlaràs de la influència d la indústria en l' habitat i la gènesi de les concentracions urbanes industrials i de les formacions dels barris perifèrics i de zones suburbanes

2.d Relació amb el mercat i el transport

Possibles vies de comunicació i transport de les mercaderies, relacions amb els possibles mercats i amb les xarxes de distribució de les mercaderies. Dificultats i avantatges.

2.e Influència de l'home en la transformació del paisatge

Influència de l'activitat industrial en el medi ambient. Pol·lució, contaminació, risc..etc.

3.Paisatge de comunicacions i sistemes de transport

3a. Tipus de comunicació

Observaràs el tipus de comunicació (terra, mar, aire, satèl·lit..) concretaràs el paper dels transports i de les comunicacions en l'economia actual i al llarg de la història.

3.b Tipus de xarxa de comunicació

Veuràs l'existència de nusos de comunicació i la seva disposició: radial, reticular, regular,etc.

3.c Relació amb la distribució de la població i l'activitat econòmica

Veuràs el possible tràfic de la via de comunicació i les seves causes (transport d passatgers, turisme, mercaderies, i també la possible proximitat o llunyania als nuclis de població, a les àrees industrials o als mercats de venda. Valoraràs la importància del sistema de comunicacions i/o transport dins l'activitat econòmica (indústria, agricultura, comerç).

3.d Influència de l'home en la transformació del paisatge

Influència en la xarxa de comunicacions sobre el paisatge, si trenca o no l'harmonia d'aquest, si actua negativament o no sobre els habitatges més propers, si està correctament senyalitzat, i és perillós o no...

Com llegir i interpretar una plànol urbà

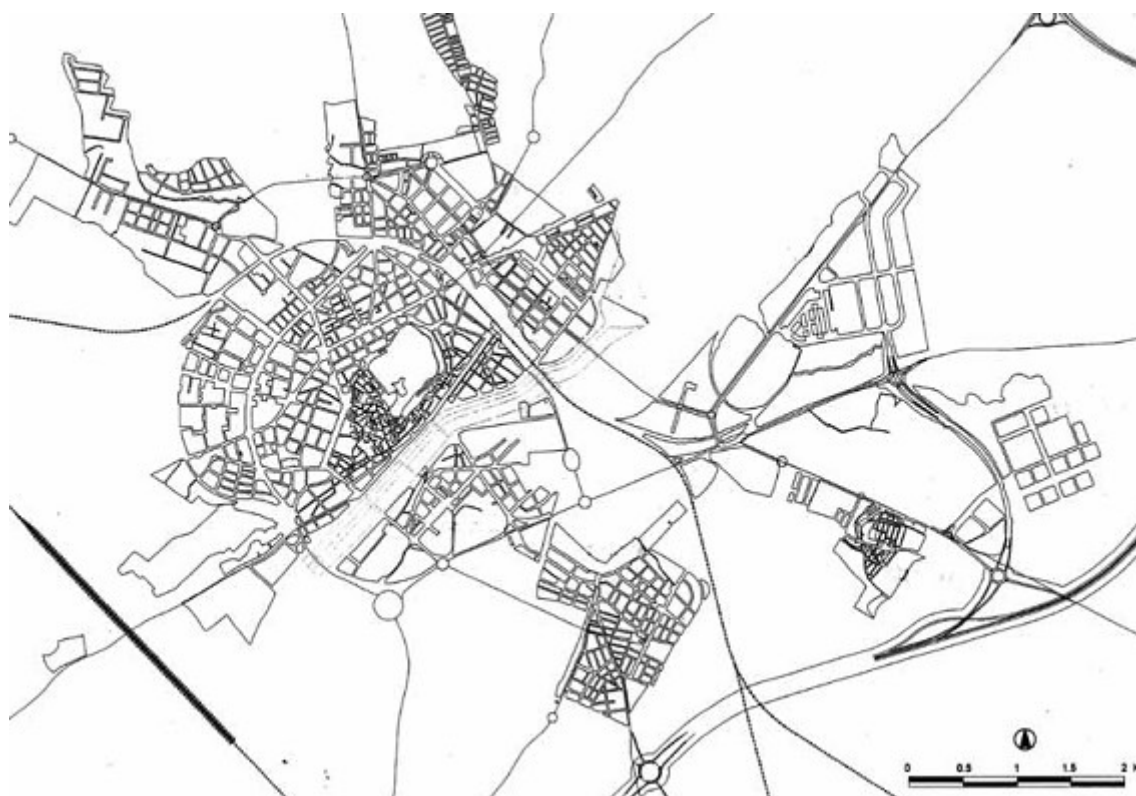
L' evolució d'un nucli urbà pot deduir-ne de l' anàlisi detallada dels seus plànols, els quals amb més o menys precisió, ens revelen les diferents èpoques del creixement de la ciutat, el traçat general els seus carrers, els elements singulars(ja siguin monuments o edificis d'ús públic) i fins i tot la forma i la disposició de l'edificació.

1.L'escala del plànol .En estudiar un plànol cal que ens fixen, en primer lloc, en l'escala. L'escala pot estar representada de dues formes: o bé de manera

gràfica, en què el mateix plànol ens indica el qui hi representa una unitat de mesura (per exemple un quilòmetre) o bé en forma de relació. Així, una escala 1:25000 significa que 1 cm en el plànol representa 25.000 cm en la realitat.

2.El tipus de traçat. UN cop determinada l'escala, i conegut per tant si es trobem davant d'un plànol general o de detall, cal fixar-se en el tipus de traçat o model morfològic de la ciutat.

3.Disposició de l'edificació. Si passem de l'anàlisi general a la més detallada, el plànol ens permet distingir la forma de les illes i la disposició de la edificació, la qual cosa ens indica el tipus d'arquitectura que caracteritza els diferents barris.

Com llegir i interpretar una piràmide

Com ja sabem, una piràmide demogràfica és un doble histograma o gràfic de barres consecutives on es representa la població per edats i sexes en un període determinat. La seva finalitat és exposar gràficament una sèrie de dades per poder orientar-les millor.

Abans d'iniciar el comentari haurem de fixar-nos que l'ordenada i l'abscissa guardin una proporció adequada perquè coincideixin les escales. Igualment, vigilarem que la distribució per edats estigui feta en períodes de 5 anys, però tenint present que els grups d'edat siguin de 0-4, 5-9, 10-14, 15-19 etcètera.

L'observació i el comentari pot dividir-se en els següents apartats:

1.Descripció de la piràmide. S'hauran de citar tots els elements que caracteritzin la piràmide, els quals després ens ajudaran a concretar les conclusions.

Ens fixarem en els següents aspectes :

- com és la *taxa de natalitat* (la base és el millor indicatiu:
base ampla - molta natalitat
base estreta - poca natalitat);
- si l'*esperança de vida* és molt alta en aquella població
- quina és l'estructura per edats (predomini de població jove, població envellida, etc);
- si hi ha diferències significatives en la població *segons el sexe*
- si hi ha osques, forat o buit en alguna generació que puguin fer-nos deduir algun tipus de catàstrofe demogràfica (guerres, epidèmies, etc.) ;
- si la piràmide reflecteix algun moviment migratori, i si aquest afecta més un sexe que l'altre.

2.Interpretació i valoració de la piràmide. Un cop analitzades les dades més significatives, podem passar a situar la piràmide dins el model demogràfic que li correspongui.

En aquest punt, comparem la piràmide estudiada amb els tipus de piràmides característiques.

Si és en forma de campana, d'envelat o de bulb, comentant les seves característiques i fins i tot deduint si es tracta d'una piràmide d'un país pobre, poc desenvolupat o bé ric o si és d'una categoria intermèdia.

Si hi hem observat d'evidència d'alguna catàstrofe, (forat o buit de generacions) demogràfica, ens documentarem sobre la història del país per poder valorar millor les seves causes.

Per fi caldrà que ens plantegem el futur demogràfic que ens indica la piràmide i les seves possibles repercussions econòmiques. Així, ens preguntarem: són previsibles molts naixements en el futur? , i sigui quina sigui la resposta, quines conseqüències econòmiques pot tenir per al país, en el seu mercat de treball, en les despeses d'escolarització, en les despeses per jubilació, etc..?

Piràmides població [conceptes clau](#) (pàgina 250 Ed Edebé tipus piràmides).Llibre antic

Piràmides població (pàgina 220 i 221) Ed Edebé tipus piràmides
Llibre nou

Piràmides Barcanova, pàgines 193,194,195

http://www.slideshare.net/gabriel_roig/comentar-piramide?src=embed

Per a més informació recerqueu a la pàgina

http://www.eumed.net/cursecon/2/piramides_de_poblacion.htm